

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ КОЕФІЦІЕНТІВ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто методику визначення основних коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства. Запропоновано напрями поглиблення внутрішнього фінансового аналізу господарської діяльності досліджуваного підприємства з метою зміцнення останньої.

Ключові слова: фінансова стійкість, структура фінансових ресурсів, фінансові коефіцієнти, платоспроможність, власний та залучений капітал, власний оборотний капітал.

Однією з найважливіших характеристик стосовно фінансового стану підприємства, що визначає стабільність і надійність його діяльності у довгостроковій перспективі, є його фінансова стійкість. Вона пов'язана, як правило, із загальною фінансовою структурою підприємства, ступенем його залежності від зовнішніх джерел фінансування (кредиторів та інвесторів).

Фінансова стійкість – надійно гарантована платоспроможність, незалежність від випадків ринкової кон'юнктури і поведінки партнерів; це такий стан фінансових ресурсів, їх розподілу і споживання, при якому підприємство спроможне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервність процесу виробництва і реалізації продукції, його розширення та оновлення, розвиток інших сфер діяльності на основі підвищення прибутковості та активів при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах припустимого рівня ризику [4].

Відзначимо те, що сукупність об'єктивних, суб'єктивних факторів, які склались у сучасних умовах, значною мірою негативно впливає на рівень фінансової стійкості підприємства, тому забезпечення певної підтримки господарської діяльності підприємства, вирішення його фінансової проблематики сприятиме її підвищенню. На сьогодні у сфері виробництва відбуваються певні перетворення, які висувають нові вимоги до організації їх фінансових відносин. Підприємство повинно самостійно шукати грошові кошти, підтримувати на належному рівні свій фінансовий імідж задля залучення інвестицій, формування нормальних партнерських відносин. Це підвищує значення застосування належної системи аналізу фінансової стійкості самого ж підприємства, яка дає оцінку стабільності останнього як партнера, обґрунтовує орієнтир при виборі його ділового компаньйона.

Аналізувати фінансову стійкість підприємства доцільно у такій послідовності:

1) аналіз складу та розміщення активів;

2) аналіз динаміки та структури джерел фінансових ресурсів:

- розрахунок показників структури капіталу (коефіцієнта автономії, коефіцієнта довготермінового залучення позичкових коштів);

- розрахунок показників стану основних засобів

(тобто індексу постійного активу, коефіцієнта нагромадження амортизації, коефіцієнта реальної вартості майна);

3) характеристика наявності та структури оборотних засобів;

4) характеристика наявності оборотних засобів (запасів та витрат; показників забезпечення запасів та витрат джерелами їх формування; ідентифікація типу фінансової ситуації);

- розрахунок показників стану власних оборотних засобів (коефіцієнта забезпеченості запасами власними оборотними засобами; коефіцієнта маневрування);

5) аналіз кредиторської та дебіторської заборгованості;

6) аналіз платоспроможності.

Аналіз починається з перевірки забезпеченості відповідних запасів та витрат джерелами формування та визначення типу фінансової стійкості. Комплексність оцінки фінансової стійкості підприємства забезпечує розрахунок відповідних фінансових коефіцієнтів, які нижче розглянемо детальніше.

Коефіцієнт автономії є показником, який характеризує незалежність підприємства відносно зовнішніх джерел. Цей показник характеризує частку капіталу власників у загальній сумі джерел фінансових ресурсів та становить співвідношення власного капіталу до загального розміру капіталу підприємства. З фінансової точки зору, зростання коефіцієнта автономії свідчить про збільшення фінансової незалежності підприємства, зниження ризику фінансових ускладнень у майбутніх періодах, підвищення гарантії погашення підприємством своїх зобов'язань.

Коефіцієнт довгострокового залучення позичкових коштів показує, наскільки інтенсивно підприємство використовує наявні позичкові кошти задля оновлення та розширення свого виробництва. Виходячи з того, що короткострокові кредити спрямовуються на поповнення потреби в оборотних засобах, а довгострокові - для додаткового залучення необоротних активів, цей коефіцієнт розраховуємо як відношення довгострокових кредитів до суми необоротних активів підприємства:

Індекс постійного активу характеризує частку необоротних активів, покрити джерелами власних

коштів.

Стан необоротних активів підприємства показує нагромадження зношення, що визначається як співвідношення залишкової і первинної вартості амортизованих необоротних активів. При значному розмірі цього коефіцієнта необхідно уточнити, чи не це результатом прискореної амортизації основних засобів. У протилежному випадку це свідчить про надмірно зношене майно та необхідність його оновлення.

Коефіцієнт реальної вартості майна є показником, який віддзеркалює стан виробничого потенціалу підприємства та визначається як співвідношення реальних активів та загальної суми капіталу.

Коефіцієнт забезпеченості запасів власними коштами демонструє ступінь забезпеченості власними оборотними коштами, необхідної для фінансової стійкості підприємства. Визначається як відношення власних оборотних коштів та розміру запасів. Цей коефіцієнт не слід оцінювати ізольовано від стану запасів, адже якщо їх розмір вищий обґрунтованої потреби, то власні оборотні кошти можуть покрити лише частину запасів, а при недостатності запасів цей показник може бути вищим за одиницю, але це не завжди буває ознакою доброго фінансового стану.

Коефіцієнт маневрування характеризує ступінь мобільності власних коштів, яка дозволяє вільно маневрувати ними. Визначається як співвідношення власних оборотних коштів та власного капіталу.

Вищезазначені коефіцієнти фінансової стійкості мають самостійне значення. У певній ситуації підприємству можуть бути звичайно необхідні не усі, а лише деякі із зазначених коефіцієнтів. При вирішенні питання про придбання додаткових матеріальних цінностей - коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними засобами; при залученні позичкових джерел засобів - коефіцієнт автономії та довгострокового залучення позичкових коштів, при появі нового партнера за певними договірними відносинами - коефіцієнт реальної вартості майна у партнера.

Отже, вищезапропонована система коефіцієнтів дозволяє здійснювати комплексну характеристику фінансової стійкості підприємства, знайти напрями та резерви її зміцнення. Поглиблення внутрішнього аналізу фінансової стійкості слід проводити за допомогою вивчення складу та розміщення активів, динаміки та структури джерел фінансових ресурсів, наявності та структури оборотних засобів, наявності власних оборотних коштів, кредиторської та дебіторської заборгованості, платоспроможності.

Список літератури

1. Ізмайлова, К. В. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / К. В. Ізмайлова. - 2-е вид., К. : МАУП, 2001. - 152 с.
2. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу [Текст] : навчальний посібник / Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 528 с.
3. Лахтінова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання [Текст] : монографія / Л. А. Лахтінова. - К.: КНЕУ, 2001. - 387 с.
4. Шеремет, А. Д. Методика фінансового аналізу [Текст] / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулін. - М.: Инфра - М. - 1996. - 176 с.
5. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / М. В. Шурик, П. Ю. Буряк, М. П. Гарасим та інші. - К. : «Хай - Тек Прес», 2012. - 376 с.

РЕЗЮМЕ

Весельский Кристина

Методика определения коэффициентов финансовой устойчивости предприятия

Рассмотрена методика определения основных коэффициентов финансовой устойчивости. Предложены направления углубления внутреннего финансового анализа хозяйственной деятельности исследуемого предприятия с целью укрепления последнего.

RESUME

Vesel's'ka Kristina

Methods of determining the coefficients of the financial sustainability of the enterprise

The method of identifying of key factors of enterprise financial stability is considered in the article. There have been proposed the directions of deepening of domestic financial business analysis of the enterprise activity in order to strengthen the latter.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2012 р.